

Advies over de structuurvisie Leiden 2025.

De Leidse Milieu Raad heeft met veel belangstelling de “concept structuurvisie Leiden 2025” van 23 juni 2009 gelezen. De Leidse Milieu Raad heeft enerzijds waardering voor het uitbrengen van deze structuurvisie van de gemeente Leiden maar anderzijds ook een aantal kritische kanttekeningen en aanvullingen erop en geeft onderstaand haar advies.

Samenvatting advies LMR

De Leidse Milieu Raad (LMR) adviseert het College van Burgemeester en Wethouders:

1. **Maak** de structuurvisie Leiden 2025 **evenwichtiger** door meer aandacht te besteden aan leefbaarheid, natuur en ecologische structuur. De concept structuurvisie richt zich nu te eenzijdig op economische aspecten, wegenstructuur en kennisinfrastructuur.
2. **Sluit de (blauw)groene gordel** rond Leiden en verbind deze met regionale groenstructuren. Natuur en ecologie is gebaat bij groene verbindingen (landelijk: de Ecologische Hoofdstructuur). Leiden is gelegen in een mooie omgeving met duinen, Kagerplassen, landgoederen en veenweiden van het Groene Hart. Richt de ruimtelijke ordening op het verder verbinden en sluiten van de blauwgroene ring rond Leiden. Zorg voor groene ecologische en recreatieve verbindingen naar die gebieden; zoek oplossingen om barrières te slechten. De westflank en de zuidoostflank van Leiden zijn nu (maar blijven dat ook in de structuurvisie) barrières voor een groene gordel.
3. **Vergroot de leefbaarheid en recreatiemogelijkheden** voor de Leidse burger door wandel- fiets- en waterrecreatie netwerken te creëren. Dit kan met relatief weinig financiële middelen door slim obstakels te slechten en bestaande structuren te verbinden. Maak nieuwe vrijliggende, groene fietsuitvalswegen naar regionale groenvoorzieningen. **Stimuleer fiets- en openbaar vervoer** voor woon- en werkverkeer boven autogebruik. Dit komt onvoldoende tot uitdrukking in de structuurvisie. Geef daarom hier meer aandacht aan in de structuurvisie en plan doorgaande (zo mogelijk vrijliggende) fietsroutes in.
4. **Geef aandacht** aan de inpassing van **locaties voor windmolens**, waarover de LMR op verzoek van het college B&W eerder in 2009 een advies heeft uitgebracht. De LMR heeft 5 mogelijke locaties geïdentificeerd. Pas deze in de structuurvisie in.
5. **Breid** de nieuwe kennisinfrastructuur **klimaat neutraal en duurzaam uit**. Gebruik hiervoor de CO2 kanskaart. Zie dit als een proefproject voor alle nieuwe projecten en grijp de kansen die zich voordoen (inrichting centrum voor biodiversiteit).
6. **Stel** een **planMER** (Milieu-EffectRapportage) **op** voor de structuurvisie. Naar de mening van de Leidse Milieuraad is een dergelijke planMER verplicht aangezien de structuurvisie Leiden 2025 kaderstellend is voor een aantal voorgestelde infrastructurele ingrepen (Rijnlandroute, Ringweg Oost). Juist het toepassen van een planMER biedt aanknopingspunten voor het evenwichtiger maken van de structuurvisie als geheel, waar onder 1 op wordt gewezen. Ook is er geen grond om een ontheffing voor een planMER bij de provincie te vragen.

Op de volgende bladzijden wordt toegelicht hoe de LMR tot haar advies komt.

Beleidsvoornemen gemeente Leiden

Op 23 juni 2009 heeft de gemeente Leiden de concept structuurvisie Leiden 2025 gepubliceerd en voor inspraak vrijgegeven. Na bespreking in de Leidse Milieu Raad en actualiseren van eerdere adviezen van de Leidse Milieu Raad (zie documentatie) is het advies opgesteld en onderstaand volgt de toelichting op het advies.

Toelichting adviezen Leidse Milieu Raad

1. De Leidse Milieu Raad is van oordeel dat de structuurvisie te eenzijdig aandacht geeft aan een verdere economische ontwikkeling van de stad Leiden, de wegeninfrastructuur en het versterken van de kennisinfrastructuur. Er worden wel voorzichtige pogingen gedaan om ook de groene en ecologische aspecten een plek te geven maar deze zijn niet erg realistisch. De Leidse Milieu Raad **adviseert** om in de structuurvisie meer aandacht te geven aan en concrete doelen te formuleren voor **natuurontwikkeling en ecologisch herstel**.
2. Een belangrijk aspect is het ontbreken van een **gesloten groene gordel** rond Leiden. Er wordt (pag. 15) gesproken over de groenblauwe oostflank, die een verbinding moet vormen tussen de Vlietlanden en het plasseengebied. Bedoeld wordt het druk bevaren Vlietkanaal (blauwe verbinding) en de nieuw aan te leggen Ringweg Oost welke moet dienen als groene verbinding. Dat is in de opvatting van de Leidse Milieu Raad onrealistisch. De nieuwe Ringweg zal veel verkeer aantrekken en wordt daarmee een ecologische barrière. Juist in een structuurvisie dient op realistische wijze richting te worden gegeven hoe groene verbindingen in de zuidoost flank tot stand kunnen komen in combinatie met harde infrastructuur zoals de Ringweg Oost. Door aanleg van ecoducten, verdiepte aanleg van wegen, natuurvriendelijke oevers kan meer worden bereikt.
Voor de westflank geldt hetzelfde probleem. Ook nu al ontbreekt daar een groene verbinding en door aanleg van de Rijnland route en de Rijn Gouwe lijn dreigen nieuwe barrières te worden toegevoegd. De **LMR steunt** daarom het college in haar streven voor een **tunnelvariant** van de Rijnlandroute, zodat de barrièrewerking wordt voorkomen.
De structuur visie gaat luchtig om met het in stand houden en verder ontwikkelen van de voor de leefbaarheid zo belangrijke groene zones. De Leidse Milieu Raad **adviseert** het college B&W daarom in de structuurvisie serieus aandacht aan **echte groene verbindingen** te schenken.
De groenstructuur van Leiden is opgebouwd uit de singels, rivier- en kanaaloevers, de stadsparken en overige tuinen. Een belangrijke structuurdrager is daarbij de groene gordel binnen de singels rond de binnenstad. De wateren van de Rijn, de Vliet, de Haarlemmertrekvaart en de Zijl vormen de natuurlijke verbindingen tussen de binnenstad en het buitengebied. De LMR **adviseert** deze **blauwe** verbindingen op te waarderen tot ook **groene uitvalswegen** voor fietsers en wandelaars.
De blauwgroene ring rond Leiden is onderdeel van het Biodiversiteit Actie Plan Leiden e.o. en is opgenomen in het Groenprogramma van regio Holland Rijnland. De LMR **ondersteunt** het concrete voorstel voor een **groene route** (van de Hortus via het NS station naar Naturalis en verder het buitengebied in) van het Nederlands Centrum voor Biodiversiteit (NCB), opgericht door Naturalis en de Leidse universiteit.

3. Door de natuur rond Leiden verder te ontwikkelen ontstaan er ook meer kansen voor de Leidse burgers in de nabijheid van Leiden te recreëren. Conform de visie van Leiden voor verkeer vooral fiets en OV te promoten, **adviseert** de Leidse Milieu Raad om in de structuurvisie **doorgaande vrijliggende fietsroutes** tussen woon- en werkcentra en omliggende gemeentes op te nemen en de **fietsuitvalswegen** conform het vorige punt als **groene route** op te waarderen. Hiermee worden de kansen benut en duurzaam recreatiegedrag bevordert. De Nederlandse fietsersbond (tevens vertegenwoordigt in de Leidse Milieu Raad) kan hierbij behulpzaam zijn. Neem expliciet de (oude) nota “Fietsers Opstappen” uit 1995 op in de structuurvisie, waarin het beleid om vrijliggende fietsroutes te ontwikkelen al is geformuleerd.

Ook het creëren van een geschikt netwerk voor waterrecreatie en voor wandel- en recreatieve fietsroutes draagt aan deze doelstellingen voor duurzaam recreëren bij. Dus **adviseert** de Leidse Milieu Raad ook **waterrecreatieroutes en recreatieve wandel- en fietsroutes** op te nemen in de structuurvisie. Leden van de Leidse Milieu Raad kunnen hierbij aanvullend adviseren.

4. Op verzoek van college B&W heeft de Leidse Milieu Raad begin 2009 een advies uitgebracht over geschikte locaties voor windmolens. De Leidse Milieu Raad heeft daarbij 5 locaties geïdentificeerd, welke volgens haar geschikt zouden zijn voor het plaatsen van 1 of meer grote windmolens. Tot haar spijt vindt de Leidse Milieu Raad hiervan weinig terug in de structuurvisie. De Leidse Milieu Raad **adviseert** het college mede met het oog op een duurzame inrichting van de schaarse ruimte in de structuurvisie aan te geven waar het college **windmolens** wil **inpassen** binnen de Leidse gemeentegrenzen.
5. In de structuurvisie wordt weinig aandacht geschonken aan **duurzame** ontwikkeling en **klimaatneutrale** inpassing van nieuwe (kennis) infrastructuur. Nieuwe kansen, zoals de inrichting en uitbreiding van het nieuwe centrum voor biodiversiteit (Naturalis) worden niet opgepakt. De **LMR adviseert** het college deze uitbreiding aan te grijpen om hier het **duurzame** karakter van te benadrukken en te streven naar **klimaatneutrale inpassing**. Maak daarbij gebruik van de **CO2 kansenkaart**.

In juli 2009 is mede door de gemeente Leiden het **biodiversiteitactieplan** gepresenteerd in Naturalis. De oprichting en uitbreiding van het nieuwe centrum voor biodiversiteit biedt een uitgelezen kans om dit actieplan hierbij toe te passen.

6. De gemeente Leiden concludeert op pagina 12 in de structuurvisie (paragraaf 2.2 MER toets) dat een MER-studie voor de structuurvisie niet nodig is. De **LMR is van mening dat op grond van de Wet milieubeheer (artikel 7.2) en het Besluit milieueffectrapportage 1994 een dergelijke planMER weldegelijk verplicht is en adviseert** het college van Leiden om derhalve **wel een planMER op te (laten) stellen**. De Leidse Milieuraad stelt zich op dit standpunt aangezien ‘een structuurvisie, bedoeld in artikel 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening’ onder de planMER plichtige activiteiten valt (bijlage C bij het Besluit MER), mits deze structuurvisie kaderstellend is voor een MER-plichtige activiteit. In de ogen van de Leidse Milieuraad is dat laatste onder andere het geval bij de Rijnlandroute. Dit wordt door de gemeente zelf

onderschreven, wanneer zij stelt dat zij afziet van een planMER om 'stapeling van MER-studies te voorkomen (paragraaf 2.2 van de structuurvisie). Het in 'cascade' uitvoeren van MER-studies is echter juist wel in de geest van de wet.

Overigens: we ons kunnen goed voorstellen dat deze planMER vrij eenvoudig te maken is, omdat gebruik kan worden gemaakt van de rapportages die al voor de Rijnland-route en de oostelijke rondweg worden gemaakt. De impact van beide infrastructurele uitbreidingen op de milieukwaliteit van de respectievelijke delen van de stad wordt door de LMR toch wel als fors wordt ingeschat. Daarom zijn er geen goede redenen om een ontheffing van de MER plicht te vragen bij de provincie. De limitatieve mogelijkheden hiertoe, zoals verwoord in het MER besluit, zijn niet van toepassing op de structuurvisie.

Leiden
Oktober 2009

Leendert Jonker,
voorzitter Leidse Milieu Raad

Geraadpleegde documentatie

1. Concept structuurvisie Leiden 2025, uitgebracht 23 juni 2009
2. Idem – bijbehorend achtergrond document, 23 juni 2009
3. Wet Milieubeheer
4. Besluit milieu-effectrapportage 1994
5. GroenActiePlan (GAP), gemeente Leiden, 2008
6. Nota gemeente Leiden “Fietsers Opstappen”, 1995
7. Leven in de stad. Betekenis en toepassing van natuur in de stedelijke omgeving, KNNV uitgeverij, Johan van Zoest en Martin Melchers, Utrecht, 2006
8. Gedragscode Ruimtelijke Ontwikkelingen in Leiden, gemeente Leiden, 2005
9. Ecologisch Beleidsplan Leiden (EBL), gemeente Leiden, 1998
10. Bomenverordening, gemeente Leiden, 1996
11. Milieueffectrapport structuurvisie bedrijventerrein Schie-oevers en herstructurering stationsgebied Delft-Zuid. ISBN: 978-90-421-2784-5
12. Gezamenlijke visie “Biodiversiteit in en om Leiden”, juli 2009, uitgave van gemeente Leiden, milieudienst West-Holland en Provincie Zuid-Holland (3 juli 2009 presentatie regionaal actieplan biodiversiteit Naturalis Leiden)
13. Programma Binnenstad (met 17 lokaties voor gebieds/projectontwikkeling)

Eerdere adviezen van de Leidse Milieu Raad rakend aan dit onderwerp

1. Advies over de Kadernota Bereikbaarheid advies, 20 februari 2009
2. Windturbines binnen de gemeentegrenzen, advies, 1 februari 2009
3. Voorontwerp bestemmingsplan Oostvlietpolder, advies, 25 maart 2003

Deze adviezen zijn te vinden op de website van de Leidse Milieu Raad:

www.leidsemilieuraad.nl